A'

KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Költ *Bétsben*, Szent György' Havának (Aprilisnek) 24-dik napján, 1792.

Béts.

T*ihavszky* Kapitány érdemes Hazánkfia, *Nápolyba* indúlt innen a' napokban, Fels. Urunk' engedelméből, a' *Nápolyi* Király' kivánságára a' végett, hogy az ágyu-öntésnek jó módjára meg taníttsa a' *Nápolyiakat*; mellyet minekutánna szerentséssen véghezvijénd, ismét vissza fog *Bétsbe* jöni. Az ide való ágyú-öntő mühelynél maradt Hadnagy *Letenyei* Ur, hasonlóképpen Hazánkfia. Ezen meg-nevezett két érdemes Urak, a' *Chymiában* és a' *Mathesisben* szerzett nagy tudománnyok által, hasznára vagynak egész

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Státusunknak, 's betsületére Nemzetünknek. — Magyar ſzármazású vólt B. *Tott* (eredeti neve *Tóth)* is *), a' ki több ſzép tudománnyai között igen értett az ágyú-öntés' mesterségéhez, mellyet vóltaképpen tapaſztaltak a' *Törökök*, a' kiknek ha B. *Tót* nem lett vólna vezér Angyalok az ágyúk' kéſzítésében, 's az azokkal való élésben: még nagyobb prédái lettek vólna az *Oroſzoknak*, az ez elött huſzonkét eſztendökkel folytatott háborúban.

A' múltt Tsötörtökön (April. 19-dikén), estvéli tiz óra után kivánkozott egy Katona Tiſzt audientziára bé-menni ö Felségéhez; de, terméſzet ſzerént, nem nyerhette-meg kivánságát, illy rend-kivül-való idöben. Fogta tehát, 's mindjárt ott az Udvarban agyon lötte magát. — Az illyen gyáſzos eseteknek olvasására 's hallására, mindég fel lehet sohajtani: *Mi Atyánk! — ne vigy minket kiſértetbe.*

Lagusius Ur, a' ki *Florentziában*, 's azután *Bétsben* is elsö Udvari Doktora vólt, a' meg-bóldogúltt Felségnek, nem esett-ki hivatalából, a' mint némelly Ujságok hirlelték.

Az

*) *Erröl vallást teſz önnön maga, következendö tzimü Frantzia munkájában:* Memoires du Baron de Tott, sur les Turcs, et les Tartares. *à Maeſtricht* 1786. *(Öt Könyv 8-ad rétb. 4 for.) — Az Attya, H.* Rákótzival *ment vólt ki Török Orſzágba.*

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Az Aprilis, réſz ſzerént igen ſzépen, réſz ſzerént türhetöképpen forgatta itt magát egy darabig; hanem huſzadiktól fogva olly hideg napok járnak, hogy sok gyümöltsfák' virágjait el-vette a' hideg.

Magyar Orſzág.

Peſtröl, April. 17-dikén.

„Mennyire viheti eggy okos Nevelö, tsak kevés idö alatt is a' maga gondviselése alá bizott Gyermeket: ſzép példáját adta ennek itten a' múltt Mártziusnak 31-dikén B. *Rudnyánſzky Farkas* Úrfitska' Nevelöje *Kovátsits* Úr, ki is, fél eſztendö alatt úgy kéſzítette a' meg-nevezett Tanítványát, hogy ez, ſzintén három óráig próbálgattatván nehány Papi és Világi Urak által, kellemetes bátorsággal, 's ſzép folyó tiſzta beſzéddel értelmesen és okosan felelgetett ezen itt következö tárgyakból: 1.) A' Kereſztyén Vallás' ágazatiból, a' mint azok a' kis Katekhismusban vagynak elö-adva. 2.) A' terméſzeti Hiſtóriából, nevezetesen az úgy nevezett *Amphibiumokról* (az az, az ollyan állatokról, mellyeknek nem két ſzív-kamarájok vagyon, mint más állatoknak; hanem tsak egy, 's a' vérek hideg, mellyek közzül némellyek egy formán élhetnek mind a' vizben, mind a' ſzárazon, mint p. o. a' békák), és a' bogarakról. 3.) A' közönséges (universalis) Hiſtóriából, Világ' kezdetétöl fogva *Nagy Sándorig*. 4.) A' Magyar Nemzet' eredetének, és a' 11. 's 12-dik ſzázadokban éltt Magyar Királyoknak Hiſtóriájából. 5.) A' Föld' kerekségének közönségesen, és

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

különösen *Magyar Ország*' Kerületeinek, Vármegyeinek, és nevezetesebb Városainak, 's folyó vizeinek le-irásából; úgy nem külön-ben *Német Országéból*, 's nevezetesen *Austriáéból* is. 6.) A' Deák nyelvnek mind a' nyóltz részeiböl. Próbákat tett végezetre, a' számvetésnek négy elsöbb részeiböl, és a' *Mathesisnek* kezdeteiböl, az az, az egyenes, és horgas lineákról való tudományból."

A' *Nagy-Károlyi* Distriktusban, igen szépen megy elö az Ó Hitüeknél is a' Nemzeti Oskolák' dolga. A' tanítás' módjára *Nagy-Károly-ban* taníttatnak az Ekklésiák' Kántoraik mind *Magyar*, mind pedig *Orosz* és *Oláh* nyelven. Némelly Ó Hitü Lelki Pásztorok magok is nagy eszközei a' Nemzeti Oskolák' virágzásának, kik közzül egy kiváltképpen-való a' *Nagy-Károlyi Orosz* Pap *). — Példás buzgóságát tette a' Köz-jó eránt nyilvánvalóvá, egy oda való Ó Hitü tanúlt Kereskedö is, a' kr ot tzaz forintokat áldozottfel maga vagyonjából a' végre, hogy az Ó Hitü Nemzeti Oskoláknak száma szaporodjon.

Kis-Martonban, a' kettös Lakodalom' örömére, nagy tüzi-játékot készíttetett *Eszterházy Antal* ö Hertzegsége; hanem minekelötte el-égettetett vólna az, April. 18-dika' estvéjén, a' leg-szebb darabot (frontot) leron-

*) *Fötisz. Esperest* Kozák *Úr*, *a' kinek Koadjutora T.* Olsavszky Ur.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

rontotta belöle a' ſzélvéſz: valamint a' múltt eſztendöben *Eſzterházán* is azzal a' hijánosſággal esett meg a' tüzi-játék, hogy a' legderekabb front elöbb meg-gyúladt vólt, mint sem reá jött vólna a' sor.

T. N. *Heves Vármegye*' közöns. Gyülésében, melly ezen hónapnak 12-dikén kezdett tartatui, *Egri* Püspök ö Excell. jának, mint Fö Ispánynak elölülése alatt, Orſzág-Gyülési Deputátusoknak válaſztattak: Septemvirálista *Almásy Ignátz* ö Méltósága, és Elsö Al-Ispány T. *Fáy Bertalan* Urak.

Zimonyból, Április. 2-dikán.

Öt hónapok alatt, tiz ezer bál pamutot ſzállitottak által a' Török Kereskedök *Orsovánál*, és *Mehádiánál* a' mi Földünkre. — Hogy egéſz divattyában nem folytathatják még vélünk a' Török Orſzágiak a' kereskedést, két kiváltképpenvaló okait adják ök ennek. Eggyik ez, hogy a' had' idején elromlottak a' vendég-fogadók, 's a' portéka tartó épületek (depositoriumok); másik pedig az, hogy a' *Belgrádi* Harmintzad nints még ez ideig jó karba véve. Minden órán várnak *Konſtántzinápolyból* egy Tsáſzári Rendelést, melly a' nagy huza-vonának határt ſzabjon.

Sáros Vármegyében fekvö *Bártfa* Kir. Városnak Képviselöje, a' jövö Dietán is *Mokosinyi Antal* Úr fog lenni, a' ki a' közelébb múltt Orſzág-Gyülés által ki-rendeltetett Commerc. Deputátziónak is Tagja.

Magyar

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Magyar Utazó.

„*Posonyból*, a' *Bánya-Városokon*, és *Vátzon* kereſztül útaztam *Peſtre*. Utamban sok helyeken, nevezetesen pedig a' ki-apadtt gödrökben ſzép *márgát* *) (mergel) láttam.

Mivel

*) *Lásd* Nagyváti' *Szorgalmatos Mezei Gazdája elsö Darabjának* 34, 35, *és* 91, 's 92. *lapjait.* — *Meg nem állhatjuk ez alkalmatossággal, hogy említést ne tegyünk, a' Ns Hajdú-Városoknak, Anyai Nyelvünkhöz*, 's *a' tudományokhoz viseltetö indúlatjokról, melly ſzerént mind a' hatan, úgymint*: Böſzörmény, Dorog, Hadház, Nánás, Szoboſzló, 's Vámos-Pirts, *Elö-fizetök vóltak a' fenn nevezett hatznos Könyvre. Ezen hazafiúi áldott tüzet, nem ſzün meg gerjeſztení a' Ns Városokban, Dekretális Kapitánynyok T.* Jablontzai Petes János *Úr is; valamint a' Jász és Kún Diſtriktusokban Fö Kapitánnyok T.* Boros Sándor *Úr.* — *Valóban, midön az ollyatén érdemes jó Hazánkfiai, kiknek kezekben kiſſebb vagy nagyobb kormány vagyon, az Anyai Nyelvnek ügyét fel-fogják*, 's *gyarapítják*: *azt tselekeſzik, a' mit tselekedett maga a' közönséges Kormányozó — bóldogúlt jó Királyunk — ki is az Universitásban, Akademiákban, és Gymnásiumokban Magyar Tanítókat állított fel, mellyért áldásban marad a' neve — azt tselekeſzik továbbá, a' mit kivánt és akart a' Nemzet-Gyülése, és így maga az egéſz Nemzet.*

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Mivel mindenfelé tsak azt a' panaſzt hallottam, hogy ſzük a' márha, és a' ganéj; kérdeztem: miért hogy haſzonra nem fordítják a' márgát, ganéj helyett? de senki se tudta, mi légyen a' márga. Meg-mutattam tehát, mit hivnak annak; el-beſzéltem a' vele való élés-módját, és haſznát is. 'S mi lett a' foganatja beſzédemnek? Az, hogy rám vetettek egynehány nagy ſzemeket hallgatóim, meg-tsóválták a' fejeket, 's azzal el-mentek. Bóldog Iſten! gondoltam magamban, míg tsak meg nem világosíttatnak okos tanítás által az Iffjúság' ſzemei: mind addig vakok leſznek azok, a' terméſzet' leg ſzebb, 's leg gazdagabb adománnyainak ſzemlélésére is. Száz eſztendökig ott heverhet ö miattok a' leg-jobb márga is, valamint hevert mind ez ideig. — *Nyitra* Vármegyében, valamillyen nagy örömmel ſzemléltem egy réſzröl azon ſzép próbáit a' *lóhere*-termeſztésnek, mellyeket tétetett Gróf *Forgáts Miklós* ö Exc. ja: ſzint' olly igen tsudálkoztam más réſzröl rajta, midön a' ſzomſzéd helységekben, fél falut is el kellett járni, még se kaphatott eggy' garas árra tejet az Ember. — Jaj Uram, e' vólt a' ki-fogás, mind nagy hasuak már most a' teheneink, 's nem lehet öket fejni. — Áldott *Magyar Orſzág!* hát ugyan meg ſzünhetnél e' te, téjjel és mézzel folyó paraditsom lenni? — Nem valójában, tsak a' lakosid vennék bé a' jó intést, magok haſznokra. — — Tsak hamar, hogy *Nyitra* Városát el-hagytam, olly úton kellett útaznom, hogy eggy óra alatt tizſzer is emelni kellett a' ſzekeret a' kerék-vágásból. Gondoltam ma-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

magamban; be jó vólna, ennek a' veſzedelmes útnak egyengetésére haſználni azokat a' húſz rabokat, a' kik ingyen eſzik a' tömlötzben kenyereket, mellyet a' jó lelkü munkás Emberek, ortzájok veréjtékével keresnek. Valóban, nem lehet rajta tsudálkozni, ha a' közelébb múltt két drága eſztendökben, sok korhel, és kenyér nélkül lévö emberek tsak azért is bünhödtek, hogy árestomba tegyék öket; mert tudták, hogy ott, henyélések után is kapnak kenyeret. Az illyen élet módjától iſzonyodik ugyan egy olly ſzemélly, a' kiben a' jó-lelküségnek valamelly ſzikrája, 's a' betsületnek legkiſſebb érzése is vagyon; de nem is emberséges jó-féle emberekröl ſzóllok én, hanem zsiványokról, a' millyenek valamint másutt, úgy *Magyar Orſzágon* is elegen találtatnak."

Erdély Orſzág.

Kolosvárról irják, hogy eggy *Oláh* ſzolgáló Leány, meg talált e' világi élettöl úndorodni tsak azért, mivel a' Gazdaſzonyától ütlekeket kapott, a' mellyeket pedig kéttség kivül nem jóságával érdemlett — fogja tehát azon hevennyiben magát, 's zokogva a' *Szamos* partra ſzalad, és minekutánna bé kötötte vólna magának a' ſzemét, a' vizbe ugrott. Látták ezt némellyek, azért is leg-ottan oda ſzaladtak, 's ſzerentséſſen ki is fogták a' Leányt a' vizböl. A' jó Leányzó meg-próbalta már, mi légyen a' halálial való ſzembe-ſzállás, 's azt vallja, hogy tsak a' halál ne találjon ö reá, ö ugyan soha se indúl többé halalt keresni.

Elegyes

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Elegyes Tudósítások.

Austriai Belgyiomból azt irják, hogy *Namur* Vára' erössítésében igen derekassan foglalatoskodnak részünkröl; és hogy Seregeink (mellyeknek *Albert* Kir. Hertzeg, és a' *Braunschweigi* Hertzeg lesznek Fö Kormányozóik) kordont vonnak *Belgyiomnak* azon egész részén, melly *Frantzia Országgal* határos.

A' *Frantzia* Nemzet-Gyülése, nem tsak a' *Religionária* mind két nemen lévö Társaságok' öltözetek módját törlötte el April. 6-dikán, a' mint közelébbi *Hírmondónkban* említettük; hanem e' felett mindennémü ruhák 's külsö jelek eránt, mellyekkel eddig a' Papi Személlyek magokat más személylyektöl meg-különböztették: azt végezte átallyában, hogy azokat, Isteni szolgálaton kivül nem kell viselni. Ezen utóbb említett végzés, a' *Bourgesi* Püspöknek *Torney* Úrnak feltételére hozatott, ki is April. 9-dikén mindjárt szines ruhában, 's bé kötött hosszú hajjal jelent meg a' Nemzet-Gyülésében.

A' *Párisi Jakobinusok*-Gyülésében a' forgott fenn nem régiben, hogy a' Királytól világosabb maga ki-nyilatkoztatását kellene kivánni, a' *Konstitutzióhoz*-való indúlatja eránt. — A' tanátskozást, következendö határozás követte: „*Meg kell kérni a' Királyt hogy a' Konstitutzióhoz viseltetö hajlandóságának jeléül, botsássa el a' Kápolnájából az ollyan Papokat, a' kik le nem tették a' polgári hitet.*"

Az

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Az *Orosz Birodalomban* tartózkodó *Frantziák* parantsolatot vettek, hogy neveiket, 's élések' módját haladék nélkül bé-jelentsék a' Felsőségnél. A' Státus' dolgairól való minden beszéllgetésekre, nagyon résen van a' Politzáj' füle, 's a' Politzáj Fő Direktzió minden nap tartozik bé-adni a' Státus-Kántzelláriának, ha valami nevezetes beszéd, vagy dolog történik, melly a' Státust érdekli.

A' napnyúgoti *Indiákon* lévő *S. Domingo (Sz. Domokos)* Szigetje-béli *Frantzia* Kormányszék, hajóra rakatott 217 pártos Szeretseneket, 's azt a' parantsolatot adta felölök a' hajós Kapitánynak, hogy vigye őket egy puszta szigetbe, 's hagyja ott valamelly kevés eleséggel. El-indúlt a' hajós Kapitány; de nem vitte a' puszta szigetbe a' pártos Szeretseneket, hanem le rakta azokat *Jamaika* szigetében, melly az *Anglusoké*. Meg-bosszankodnak az *Anglusok*, hogy olly veszedelmes vendégeket vittek hozzájok a' *Frantziák*: fogták tehát a' Szeretseneket, 's vissza vitték *Sz. Domokos* szigetébe. — A' *Frantzia* hajós Kapitány' tselekedetét úgy vette a' *Nagy-Británniai* Udvar, mint *Frantzia Ország'* részéről való meg-bántatást; de nem sok elégtételt kivánhat, mert a' *Frantziák* is sérelmet szenvedtek az *Anglusoktól*. — Történt t. i., hogy Gen. *Cornvallis*, a' ki már régen folytat az *Anglusok*' részéről hadat, egy Nap-keleti Fejedelem *Tippo Saib* ellen, azt hallotta, hogy némelly Tsászári és *Frantzia* zászlós hajók hadi készű-

le-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

leteket viſznek *Tippo-Saibnak*. El-küldött tehát nehány fegyveres hajókat olly parantsolattal, hogy valahány idegen hajókat elö találnak, mind meg-visgállyák. Ezen parantsolatnak a' lett a' következése, hogy az *Anglusok* két *Frantzia* hajókat, *Mahe* nevezetü saját ki-kötö helyekben a' *Frantziáknak* erövel meg-visgáltak; de semmi tilalmas portékát nem találtak rajtok. Ezt a' hibát el-tsinálta ugyan mindjárt akkor ſzép ſzóval Gen. *Cornvallis*, de valami 3 héttel ezután újj eröſzakot követtek el az *Anglusok* a' *Frantziákon*. El indúlt t. i. az említett *Frantzia* ki-kötö helyböl egy *Frantzia* Fregát (közép-ſzerü fegyveres hajó), két kereskedö hajóval *Mangalore* felé, melly a' *Tippo Saib*' ki kötö helye. Szemekbe tünnek az *Anglusoknak* a' *Frantzia* hajók, mindjárt visgálni akarták tehát azokat. Ekkor a' *Frantzia* Fregát' Kapitánnya intett a' két kereskedö hajók' kormányozóinak, hogy lódúllyanak; mellyet látván az *Anglus* hajós Kapitány, utánnok nyomúlt, és tüzeltetett. A' Fran. Fregát' Kapitánnya is lövetni kezdett tehát az Anglus hajóra, 's tüzesen viaskodtak egymással egéſz 25 minutákig, a' midön 25 hóltjai, és 40 sebessei lévén már a' Fr. Kapitánynak, kéntelen vólt a' viadalt félbe ſzakaſztani. Az Anglus hajón hatan estek el, 's tizeneggyen kaptak sebet. — Azonközben eggy Anglus hajó utól érte a' két kereskedö Fr. hajókat, 's meg visgálta; de semmi tilalmas portékát nem kapott rajtok. — — Ezen elö adott két rendbéli törté-

ne-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

netek még a' múltt eſztendöben estek, az elsö ugyan Okt. 23-dikán, a' másik pedig Nov. 19-dikén; de tsak ezen hónapnak 2-kán érkezhetett el a' hírek *Angliába.*

A' *józan világosodás*' gyümöltse az, hogy *Dánia*' példáját már *Nagy-Británnia* is követé, az *Ember-vásárnak* el-törlésében. — Abban eggyezett meg t. i. Apr. 2 dikán mind a' két Parlamentom *Londonban*, hogy a' *Szeretsenekkel* való kereskedésnek laſſanként végét kell ſzakaſztani. — *Frantzia Orſzág* is követni fogja e' réſzben kéttség kivül *Anglia*' példáját, mert a' *Sz. Domokos* ſzigete-béli pártütésnek is egy fö oka a' vólt, hogy a' Gazdák, valóságos hóhérjaik vóltak a' magok pénzén vett ~~Szeretsen jobbágyaiknak~~; kik ha feketék is, tsak ugyan emberek, 's ugyan azért vagyon emberi érzések is.

A' *Török* Nagy-Vezér, már *Konſtantzinápolyba* érkezett a' *Mohamed*' záſzlójával. A' míg *Drinápolyban (Adrianopolis)* múlatott: le-nyakaztatott nehány fö Embereket azért, hogy midön utóllvára ſzándékozott a' háborút meg-újjítani, 's hadi segíttséget kivánt: nem tellyesítették mindjárt vak engedelmességgel a' parantsolatját. Féltek a' *Konſtantzinápolyban* lévö roſſz-akarói is, hogy majd ki-tölti rajtok a' boſſzúját, 's fejek nélkül maradnak. — A' *Kapudán-Basa*, vagy a' Tengeri Kormányozó ki esett hivatalából, 's a' Nagy-Úr' grátziájából.

Afri-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Afrikának ſzélsö tsúttsán, az úgy neveztetett *jó remenység' fokán (bonae ſpei promontorium)* fekvö Koloniájok az Anglusoknak, nagyon békételenkedik. Közel hét ezer Polgárság öltözött fegyverbe, 's kéntelen vólt a' Kormányozó a' Várba venni magát, a' hol is óltalmazó kéſzületeket tétetett.

Az *Oroſz* Tsáſzárnéról azt irják, hogy az egéſz Tsáſzári Familiával eggyütt igen egésséges. — A' Nagy-Hertzegné most már ötödik magzatjával vagyon teréhben. — Mártzius' elein, olly kemény idök jártak *Ruſſziában*, hogy némelly helyeken embereket is vett meg a' hideg.

A' *Svéd* Királynak igaz Kereſztyén módra lett példás ki-múlását, környülállásosan le irta *Svéd* Püspök *Wallquiſt;* de ezt, valamint a' testamentomát is a' Királynak, tsak a' jövö postán közölhetjük, más most el-maradt levelekkel eggyütt.

Uj Találmányok.

Renaud nevezetü *Frantzia* Prókátor, olly házi-malmot talált, melly ſzintén olly ſzép liſztet öröl, mint a' millyent a' legnagyobb vizi-malmok örölnek; jóllehet tsupán eggy ember által hajtatik. 15 láb a' hoſſza, 8 a' ſzélessége, 's 9 a' magassága. Három mázsa liſztet lehet egy nap rajta örölni. Az árra 1500 livra (nyóltzad-fél ſzáz forint). — A' ki meg akarná ſzerezni ezen malmot: jelentheti magát akár *Párisban*, az Udvari Ujság-Irónál; akár a' Szerzö-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

zönél, kinek rendes lakása *Fonteraultban* vagyon. — — A' *Cliviai* Hertzegségnek *Düisburg* nevü Városában pedig Professzor *Meeren*, olly malmot gondolt ki, mellyben egy ló von tsak, 's még is 12, söt több selyem - és ször - materiákat szövö székek is hajtatnak. Hogy közönséges haszonra fordíttathasson ezen találmány, ki fogja adni a' tudós Professor Úr nyomtatásban annak egész mivoltát, 's a' vele való élés - módját.

Párisban, közelébb két új találmányok terjesztettek a' Nemzet - Gyülése eleibe. Az eggyik olly eszköz, mellyen azzal a' gyorsasággal lehet irni, mint a' millyen szaporán esik a' beszéd. — A' másik által, a' legmesszebb *Frantzia* határokra is el - küldheti a' maga parantsolatait a' Nemzet - Gyülése, 's még abban az Ülésben feleletet is vehet reájok. — Az elsö találmánynak *Guiraud*, a' másiknak pedig *Chappe* a' találója.

Meg - fejtés végett fel - tett hasznos kérdések.

A' *Párisi* Akademia, 1800 livrát (két száz körmötzi aranyat) igért annak jutalompénzül, a' ki leg - jobb feleletet tud irni ezen kérdésre: *Hogy' lehetne könnyebb módon készíteni a' böröket, mint szokásban vólt még ekkoráig készíteni?* A' feleleteket bé - veszik a' jövö 1793 dik Esztendö' Augustusának elsö napjáig.

Az *Edinburgi* eggyik Tudós Társaságtól ötven arannyal fog jutalmaztatni, a' ki legderekasabban meg fejti a' következö kérdést:

Mik

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Mik a' dohánynak tulajdonságai? Haſznos é vagy káros a' dohány, az emberi testnek; 's mitsoda nyavalyák ellen ſzolgálhat gyógyító eſzközül?

*A' mezei gazdaság', vagy gazdáskodás' *) gyarapítására serkentö példák.*

A' föld-mivelésröl közönséges letzkék tartatnak *Velentzében*, még pedig Anyai nyelven; 's ugyan azért örömmel 's haſzonnal járják azokat a' ſzántó-vetö Emberek is.

A' *Florentziai* Oekonomika, vagy gazdáskodásra ügyelö Társaság, ſzáz húſz forintot nyomó arany-pénzel tiſztelte-meg *Lorenzi* Urat azon gondosságáért, hogy egy darab terméketlen földet, gyönyörü réttermö földdé változtatott. Hasonló jutalmat tett fel a' Társaság azon érdemes Férjfiúnak, a' ki *Florentzia'* és *Piſtoja'* vidékein, három eſztendök alatt leg ſzebb erdöket termeſzt.

*** *** ***

Stájer Orſzágból, ezt a' rendes Históriát írják, hogy *B** nevezetü Városba, egy nagy görbe sarkantyus sarús (ſtiblis) magaveti Legény ſzokott vólt be járni nyalkákodni 's helytelenkedni a' ſzomſzéd faluból. A' Polgár Meſter, hogy rá ijjeſztheſſen erre a' haſzontalan Emberre: bé hivatja egykor a' Tanáts eleibe, 's azt lobbanttya néki ſze-

*) *Más a' gazdáskodás, más a' gazdálkodás.*

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

szemére, hogy sokan látták, midön a' minap egy szilaj paripán hánytatván magát a' Város' Kapuja elött, el-tapodtatott egy Gyermeket. Nosza meg szeppen a' sarkantyús Fráter, 's midön egyéb mentegetö próbákból ki-fogyott vólna: azt mondta, hogy ö meg-mutatja az egész faluval, a' mellyböl való, hogy ö életében se ült lóvon; jóllehet sarkantyúsan jár is. Ekkor nagyot nevetett az egész Tanács, 's ezt a' letzkét adta a' módis Finak: hogy a' lovagló Gavallérok' majmozását, 's egyéb eddig gyakorlott legénykedését többé a' Városban ne üzze.

Ma nyittattak meg *Bétsben* minden játék nézö helyek; hólnap, úgymint a' Hódolás' napján, ingyen fog bé botsáttatni a' Nép a' Teátromokba.

Jelentés.

Ki jöve a' Hochmeisteri Könyv nyomtató sajtó alól azon már egyszer említett újj nemes Roman, illyen tzim alatt: Bárkláj Argénisse. Deákból szabad fordítás. K. Boér Sándor által. Kolosvár. 8-ad rétb. 328 óldal. — A' kinek meg szerzéséhez kedvé vagyon, parantsoljon Kolosvárt a' Farkas uttzában lakó Bárdi nevezetü Könyvkötöhöz, a' kinél azt, fró-papiroson, és bé kötve meg kapja 55 krajtzárokon.

Küldjük az *m m m* árkust, az Ország-Gyüléséhez tartozó Aktákból.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197